kılavuzumuz bilimsel sosyalizm, silahımız partimizdir

çark başak

türkiye işçi partisi merkez yayın organı

Yıl: 4 Sayı: 14 (70) 12 KASIM 1979 5 Lira

Demokratik Merkeziyetçilik ve Genel Tartışma

Behice BORAN
Genel Başkan

Demokratik merkeziyetçilik üzerinde çok durduk. Durmakta da haklıydık. Birincisi, işçi sınıfının bilimsel sosyalist partilerin temel ilkesidir bu. İkincisi, partinin tek bir irade, tek bir eylem öznesi gibi işleyebilmesinin, tüm etkinliğini gösterebilmesinin de temel koşuludur.

Partinin bir mücadele aracı olduğunu da belirttik. Bunun da altını çizmek, vurgulamak bir abartma olmaz. Parti, bir sınıf mücadelesi aracıdır. İşçi sınıfının mücadelesinin en üst düzeyde, en önde gelen aracıdır. En üst düzeyde, en önde gelen aracıdır, çünkü doğrudan politik iktidarı hedef alır ve işçi sınıfının mücadelesini tümünde yönlendirme, sendikaları, demokratik kitle örgütlerini, kooperatifleri, kültür dernekleriyle tümünde yönlendirme işleviyle yükümlüdür. Belli bir toplumda ve belli bir zaman bölümünde işçi sınıfının partisi bu işlevi verili öznel ve nesnel koşullar altında ancak şu veya bu ölçüde yerine getirebilir, ama amacı, tam yerine getirebilmektir. Yapılan çalışmaların tümü partinin mücadele gücünü, etkinliğini geliştirmeye, artırmaya yöneliktir.

Demokratik merkeziyetçi uygulama, sınıfsal mücadele yeteneğini en iyi geliştirme ve yaşamda gerçekleştirme yöntemidir. Demokratik merkeziyetçilik iki yanlı bir sonucu elde etmeyi sağlar. Bir yandan, parti binlerce —çok gelişkin hallerde yüzbinlerce, milyonlarca— üyeden oluşmadır. Düşünme, karar verme, irade bildirme ve iradeyi uygulamaya geçirme ise tek tek bireylerin davranışlarıdır. Bunları kollektif tek bir irade, tek bir özne olarak birleştirmek, bireysel özne ve iradelerden kollektif bir özne ve irade oluşturmak ancak demokratik merkeziyetçilikle olanaklıdır. Parti bir kollektif irade, kollektif özne olabildiği ölçüde de mücadele yetkinliğini geliştirir.

Demokratik merkeziyetçi uygulama, işleyiş hiç bir parti üyesini tek başına bırakmamakla, onu mutlaka örgütsel bir birimin —çalışma ekibinin, çalışma grubunun, büronun, organın— bir üyesi, bir bütünün organik, işlevsel bir parçası yapmakla başlar. Günlük parti çalışmalarında üye bu küçük birimlerden birinin işlevsel bir elemanı olarak davranır, iş görür. Kollektif irade, kollektif özne bu küçük birimlerden oluşma sürecine girer. Bunların bağlı oldukları kademeli ilçe, il, merkez organları yoluyla; ilçe, il toplantıları, kongreleri, bölge ve il temsilcileri toplantıları kanalıyla kollektif irade ve özne daha geniş kapsamlı ve daha merkezi düzeylere doğru gelişip örgütlenir. Bireysel bilinç ve iradelerin, birleşerek kollektif bilinç ve iradeye dönüşmesi kademe kademe örgütsel birimlerde serbest tartışma, değerlendirme, eleştiri ve özeleştirilerle, hep birlikte yürütülen çalışmalarla gerçekleşir ve perçinlenir. Bu, tam bir demokratik işleyiştir. Bu demokratik süreç sonucu çoğunluğun aldığı kararların azınlığı, üst organların kararlarının tüm alt kademeleri bağlaması kuralı kollektif iradenin pratiğe, eyleme dönüşünde, sınıf mücadelesinin yürütülmesinde partinin tek bir kollektif özne gibi hareket edebilmesini sağlar. Partinin sınıf mücadelesinde başarılı olabilmesi tek bir kollektif özne gibi hareket edebilme yeteneğine bağlıdır; bu, başarısının tek şartı değilse de, vazgeçilmez şartıdır.

İşçi sınıfının bilimsel sosyalist partileri ve bu arada bizim partimiz günlük çalışmalarında böyle bir değerlendirme tartışma eleştiri ve özeleştiri karar alma birlikte yürütülen çalışmalarla kararları pratiğe geçirme sarmalı içinde hareket etmekle beraber, zaman zaman belli bir konuyu aynı anda tüm örgütte en alt birimlerden başlayarak tartışmaya açma yoluna da giderler. Bu, tüm üyeleri yakından ilgilendiren ve tüm örgüt birimlerinin önemli katkısı olabileceği düşünülen ve istenen konularda yapılır. Büyük Kongre'de alınacak karar tasarılarının örgüte sunularak tartışılması partimiz tüzüğü gereğidir ve her iki Büyük Kongreden önce bu tartışmalar yapılmıştır. Bunlardan başka bir de Çalışma Ekipleri Genelgesi tüm çalışma ekiplerinde tartışmaya açılmıştır. Böylece, bugüne değin partimizde üç genel tartışma yer almıştır.

Şimdi, seçimlerden sonra Merkez Yönetim Kurulu seçim çalışmalarıyla sonuçları ışığında ve Türkiye'nin bugünkü koşullarında partimizin ör-

gütsel, ideolojik, politik sorunları ve önündeki görevleri konusunu örgüt birimlerinde genel tartışmaya açmıştır. Seçim çalışmaları aynı süre içinde hemen hemen tüm parti örgütlerinin aynı biçimlerde yürütmüş oldukları çalışmalardır. (Seçime girmeyen iller de girenlere yardımcı olmuştur.) Aynı zaman bölümünde ve aynı genel koşullarda parti örgütünün bu denli geniş çapta yürüttüğü çalışmaların ve karşılaşılan sorunların değerlendirme ve tartışmasının yine aynı çapta ve yine aynı zaman süresinde tüm örgüt birimlerince hep birden yapılmasında elbette büyük yarar vardır. Bu çalışmalarda örgüt birimleri ve üyeler önemli ve ilginç gözlemlerde bulunmuş, deneyimler kazanmış olmalıdırlar. Şimdi istenen, bu birbirinde az çok kopuk gözlem ve deneyimlerin birarada topluca gözden geçirilmesi bir değerlendirilmesinin yapılarak raporlar haline dökülmesidir. 14 sayılı genelgede belirtildiği üzere tartışmalar alt birimlerden ilçe ve il kademelerine yükselerek, çalışma gruplarını, partimiz yandaşlarını da kapsayarak gelişecek ve tüm birim ve kademelerin raporları birarada ele alınıp bütününde değerlendirilmek üzere Genel Merkez'de toplanacaktır. Merkez'in, yani MYK'nın değerlendirmesi 10. İl Temsilcileri Toplantısı'nda açıklanacak ve orada tartışılacaktır. Bundan sonra MYK, son değerlendirmesini ve kararlarını örgüte bildirecektir. Böylece seçimlere ilişkin olarak açılan genel tartışmada kollektif irade oluşmuş ve gerçekleşmiş olacaktır.

Şunu da belirteyim ki yapılması gereken ve istenen sadece seçim çalışmalarının eleştirisel bir değerlendirmesi değildir. Seçimler açısından toplumun genel ve yerel koşullarına, durumuna ilişkin gözlemler izlenimler üzerinde de durulmalıdır. Parti propagandasını götürdüğümüz fabrika, kitle örgütü, mahalle ve köylerde ne gibi durumlar davranışlar, görüş ve tepkilerle karşılaşılıyordu? Başka bir deyişle, seçmenler bizim propagandamızı kabule, özümsemeye ne derece yatkın ve eğilimliydiler? Olumsuzluklar görülüyorduysa, bu, bizim propagandamızın uygun olmayışından mı, yoksa seçmenlerin politik bilinç düzeyinin düşük oluşundan mıydı? Seçmenlerin istekleri, beklentileri neydi? Seçmenlerin partimize ve propagandamıza gösterdikleri tepkilerde içinde bulundukları toplumsal ortama göre farklılaşma var mıydı? Bu ve benzeri sorular, yani yalnız Parti'nin çalışmalarına değil, bu çalışmaların yöneldiği çevrelere, ortama ilişkin sorular ve olası cevapları da tartışmaların ve sonuçta ortaya çıkacak raporun kapsamı içinde olmalıdır. Unutmamak gerekir ki, her çalışma, özne ile nesnel çevre arasında karşılıklı bir ilişkidir; seçim çalışmaları özellikle öyledir.

Demek ki, seçimlere ilişkin olarak yalnızca çalışmalarımızı ve alınan sonuçları değil, genel ve yerel toplumsal koşulları ve seslendiğimiz birey ve kesimlerin tepkilerini de tartışacak ve değerlendireceğiz.

Bu kadar da değil. Seçim çalışmaları ve sonuçlarından başka, partimizin ideolojik, politik ve örgütsel sorunlarıyla önündeki görevler de tartışma kapsamı içindedir. Böyle olması da doğaldır, çünkü seçim çalışmaları partinin genel ideolojik, politik ve örgütsel çalışmalarından ve bu alanlardaki sorunlarından kopuk, kendi başına bir konu değildir. Bu genel tartışma bu açıdan parti örgütünün ve çalışmalarının bir bütün halinde gözden geçirilmesi, bir bilançosunun çıkarılması anlamına gelecektir.

Partimiz örgütünün bu önemli görevin altından başarıyla kalkacağına inanıyorum. Tartışmaların, değerlendirmelerin ve eleştirilen «kişilerle uğraşma» ve kısır çekişmeler düzeyine hiç düşürülmeden, örgütsel çalışmaların daha iyi yürümesini, daha iyi sonuçlar alınmasını sağlamaya yönelik olarak yapılacağına da inanıyorum. Ve inanıyorum ki, sonuç, Parti'nin bilimsel sosyalist raya daha sağlam oturtulması, amaçlarına daha büyük bir isabetle yönlendirilmesi olacaktır.

Büyük Ekim Devrimi
62. Yıl Hepimize Kutlu Olsun

Çağı geçmiş sınıfların parlak zaferleri ve başarıları bile zamanın aşındırmasına uğrar. Artık tarihin dizginlerini elinde tutan çağdaş sınıfın elde ettiği kazanımların büyüklüğü geçmişin en önemli sayılan günlerini arka plana iter. Feodal dönemin, kapitalizmin en ileri atılımlarının bayrağı, bugün, bir zamanlar bu atılımlara öncülük etmiş olan sömürücü sınıfların değil, tarihin bütünlü olumlu mirasını mücadelesine temel yapan işçi ve emekçilerin elinde yükseliyor.

Dünyanın öteki kapitalist ülkelerinde ve Türkiye'de burjuvazinin öncülük ettiği başarıları simgeleyen resmi kutlamaların birer baş kalıp haline gelmiş olması, işte bu yüzdendir. Kapitalist ülkelerde bu tür bayramlar, kutlamalar, ancak burjuvazinin yalnızlığını ve kitlelerin düzenden kopuşlarını ortaya koyan birer kuru tören, ya da yalnızca birer tatil günü durumuna düşmüştür.

Buna karşılık, kendi büyük günlerinde işçi sınıfının yarınların sahibi, güçlü, yükselen bir sınıf olduğu her açıdan kanıtlanmaktadır. İşçi sınıfı tarihinde her büyük gün ileri başarıların, yeni, sömürüsüz bir dünyanın kuruluşunun kilometre taşlarıdır. Bu anlamına uygun olarak da, bu günler biçimselleşmek, giderek unutulmak bir yana, her defasında artan bir coşku ve kitlesellikle kutlanmakta, bu günler daha ileri başarılara ulaşma kararlılığının bilendiği kitlesel bayramlara, törenlere konu olmaktadır.

Bu özellik işçi sınıfının tüm insanlık tarihinde bir dönemi kapatıp bir başka dönemi açtığı en büyük zaferinde, Ekim Devrimi kutlamalarında en açık bir biçimde gözler önüne serilmektedir.

Aydınlığın karanlığa, emekçinin sömürüye, kitle gücünün zorbalığa karşı verdiği ve tüm sınıflı toplumlar boyunca binlerce yıl devam eden mücadelenin ilk kalıcı başarısı her yıl, o yıl içinde sosyalizme ulaşan, sosyalizm yolunda önemli dönemeçleri geçen yeni yeni milyonlar tarafından kutlanmaktadır.

Sınıfsız, sömürüsüz bir toplumun kuruluşunun bir hayal olmaktan çıkıp canlı ve boyuna yeni başarılara ulaşan bir gerçek durumuna gelişinin başlangıcı, dünya işçileri, emekçileri için bir mutlu başlangıç, uğrunda mücadele edilen hedeflerin bir simgesi olarak kutlanmaktadır. Bu ülkelerin işçi sınıfı partileri Ekim Devrimi'ni evrensel sonuçlarla dolu büyük bir ilham kaynağı olarak her yıl daha ayrıntılı olarak değerlendirmekte, önemine uygun bir biçimde kutlamaktadırlar.

Bilimsel sosyalist olmayan, ama anti-komünizmin tuzağına da düşmemiş, tüm demokratlar, barışseverler Ekim Devrimi'ni dünyada demokratik hakların, sürekli bir barışın temel güvencelerinden biri olarak saygı ile anmakta, dostça duygularını iletmektedirler.

Ulusal kurtuluşları için mücadele veren, ya da bu mücadeleyi başarı ile sonuçlandırmış, ulusal kurtuluş geleneğini sürdüren halklar, örgütler Ekim Devrimi'ni kendi mücadelelerinin bir parçası olarak görmekte, ulusal kurtuluş hareketlerinin en büyük ve güvenilir dostu sosyalist sistemi yaratan devrimi, anlamını bilerek kutlamaktadırlar.

Ekim Devrimi aradan çok daha uzun yıllar geçse de dünyanın tüm ilerici güçlerinin ortak bir başarısı olarak kutlanmaya, daha ileri başarıların temelini oluşturmaya, işte bu niteliğinin bir sonucu olarak devam edecektir.

Ekim Devrimi Türkiye için kapitalist bir ülkenin, emperyalizme bağımlı bir ülkenin işçi sınıfı ve halkı için taşıdığı önemi de aşan bir değere sahiptir.

Ekim Devrimi Türkiye'de bilimsel sosyalist hareketin altmış yıllık bir gecikmeyi kapamasının koşullarını yaratan, işçi sınıfı biliminin ve yeni tip parti anlayışının temellerini atan bir dönemeçtir. Gerek Devrim sırasında esir olarak bulunanların sosyalizmle tanışmalarını sağlayarak, gerek Devrimin Avrupa'daki etkileri dolayısıyla ve gerekse dünyanın ilk sosyalist ülkesine Devrim sonrasında gidip bu büyük dönemeçten aldıkları ilhamla Türkiye'ye dönenler yoluyla Ekim Devrimi işçi sınıfının politik hareketinin yeni bir niteliğe kavuşmasında başrolü oynamıştır. Devrimin geniş kitleler arasında yaratığı sempati ise burjuvazinin bütün saldırılarına rağmen ortadan kaldırılamayan bir başlangıcın yapılmasında önemli katkılarda bulunmuştur.

Ekim Devrimi ulusal kurtuluş savaşımızın başarıyla sonuçlanmasının, Anadolu topraklarında üzerinde politik olarak emperyalizmden bağımsız bir cumhuriyetin kuruluşunun da temel dayanaklarından biri olmuş, iki ülke halkları arasında yıkılmaz bir dostluğun kurulmasına olanak vermiştir. Daha sonraki bütün dönemler boyunca emperyalizmin dayatmaları karşısında bu dayatmaları sınırlayan bir faktör olarak Ekim Devrimi ile kurulan Sovyet Devleti ve onun yaptığı ekonomik yardımlar azımsanmayacak bir işlev görmüştür.

Ekim Devrimi'nin 62. yılı tüm dünya halklarına, dünya işçi sınıfı hareketine kutlu olsun!

Bilindiği üzere, 10-17 Kasım, her yıl dünya ilerici, demokrat gençliği tarafından Gençlik Haftası olarak kutlanmaktadır. Bu günlerin seçilmesi nedensiz değildir. 17 Kasım, Prag üniversitelerinin faşist Alman işgal ordusuna karşı kahramanca direnişi başlattıkları günün yıldönümüdür; 10 Kasım ise Dünya Demokrat Gençlik Federasyonu'nun kuruluş günü.

Türkiye'de ilk olarak daha 1947'de dönemin bilimsel sosyalist, ilerici yüksek öğrenim gençliğinin örgütü İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği tarafından kutlanmasına başlanan, dünya demokrat, ilerici gençliğinin bu unutulmaz günleri, bugün de gençliğimiz, çeşitli gösteriler, kültürel, sanatsal etkinliklerle kutlamaya hazırlanmaktadır.

Başkanlık Kurulumuz dünya ve ülkemiz gençliği için bu haftanın taşıdığı büyük önemе bir kere daha dikkati çekerken bu günlerden de yararlanarak tüm örgütlerimize gençliğin kitlesel örgütlenmesine ilişkin görevlerimizi ve bu görevlerin ivedilikle yerine getirilmesinin önemini yeniden hatırlatmayı kararlaştırmıştır.

Dünya Gençlik Haftası ve Gençliğin Kitlesel Örgütlenmesinde Görevlerimiz

Gerçekten 2. Büyük Kongre'mizde konunun üzerinde hassasiyetle durulması ve gençliğin kitlesel örgütlenmesine ilişkin olarak aşağıdaki karar alınmış bulunmaktadır:

«Türkiye İşçi Partisi 2. Büyük Kongresi,...

Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin önemli bir gücü olan gençliğin dağınıklık içinde bulunma durumunun genel olarak sürmesine rağmen, bu dağınıklığın ortadan kaldırılması yolunda partililerin öncülüğünde başarılı örgütsel adımlar atıldığını tespit ederek; bu adımların geliştirilmesi ve örgütsel hareketin daha da kitleselleşmesi yolunda çaba göstermekle örgüt birimlerini ve partilileri görevli kılar.»

Bu karara dayalı olarak Başkanlık Kurulumuzun aldığı son karar uyarınca, tüm örgütlerimiz ve partililerimiz, yörelerinde gençlik örgütlenmesi varsa, bunun daha kitleselleşmesi, yoksa örgütün kurulması yolunda yol gösterici çabalarını yoğunlaştırmakla yükümlü bulunmaktadırlar.

İşçi Sınıfı Partilerinde: Tartışma

İşçi sınıfının ve bağlaşığı emekçi kitlelerin iktidarı hedefleyen sınıf mücadelesinde, politik iktidarı ele geçirişinde ve sosyalizmi inşa sürecinde temel silahı Partidir. Partinin bu işlevlerini yerine getirmede vazgeçilmez işleyiş mekanizması; demokratik merkeziyetçi işleyişidir. Tüm burjuva uydurmalarına ve saldırılarına karşın demokratik merkeziyetçi işleyişin mükemmelliği ve gelişkinliği Partinin tarihsel görevlerini başarmanın temel koşuludur.

İşçi sınıfı partilerinin yaşamında demokratik merkeziyetçi işleyişin çok zengin ve boyutlu biçimleri vardır. Bunlardan biri de «tartışma»dır. İşçi sınıfının politik hareketinin önemli mücadele dönemeçlerinde hayata geçirdiği «tartışma» partinin ulaştığı düzeyde yeni atılım ve açılımların aracı olmaktadır. «Tartışma»nın genel bir tanımını yapmadan önce, «tartışma»nın ne olmadığına bakmak gerekir.

«Tartışma» bir kongre değildir. Tartışmanın kendisi tartışmaya katılanlarca resen karara dönüştürülemez. «Tartışma» açmaya karar veren yetkili organ tartışma kapsamını, tartışmanın ışığında karara dönüştürecek tek organdır. Bu nedenle tartışmaya katılan her parti birimi kendi biriminde ortaya çıkan sonuçları doğrudan karara dönüştürme yetkisine sahip bulunmaz.

«Tartışma» partinin normal işleyişinde alt kademelerden, üst kademelere doğru öneri, değerlendirme, eleştiri akışının olağan bir biçimi de değildir. Partinin her birimi her zaman belirli bir konuda, ya da genel düzeyde öneri, değerlendirme, eleştiri-özeleştirilerini üst kademelere aktarma, ya da bunlar için gereken demokratik merkeziyetçi mekanizmanın biçimlerini işletmeyi talep etme hakkına sahiptir. Ancak bu hak tüzük çerçevesinde isteğe bağlı olarak kullanılan bir haktır.

Bir kongre olmamakla birlikte, demokratik merkeziyetçi işleyişin bir biçimini, yani «tartışma»yı nasıl tanımlayabiliriz? «Tartışma» parti mücadelesinin yürütüldüğü platformun, bunu oluşturan strateji ve taktiklerin bütününün, deneyler ışığında değerlendirilmesi; bu sonuçlardan hareketle içine girilen dönemin mücadele politikasının oluşturulmasındaki kollektif bir arayış ve bu arayıştaki eğilimlerin tesbiti çalışmasıdır.

Dünya devrimci pratiği bu alanda da sayısız deneye sahiptir. İşçi sınıfı partileri değişik dönemlerde, değişik boyut ve biçimlerde yaşamsal öneme sahip tartışmalar yapmışlardır. İşçi sınıfı partilerinin yaşamında yeri ve rolü son derece önemli olan «tartışma»lar en genelinde üç başlıkta toplanabilir:

Birincisi, parti önderliğinin yürüttüğü mücadeleyi ve sonuçlarını, yeni dönemde yürütmeyi düşündüğü mücadele hattını parti örgütünde tartışmaya açmasıdır. Böyle tartışmalarda yetkili organ bir raporla görüşlerini ortaya koymakta ve tartışma bu görüşlerin onaylanması, ya da bu görüşlere ilişkin itirazlar biçiminde eğilimlerin tesbitini esas almaktadır. En çarpıcı örneğiyle 1923'lerde İtalyan Partisi'nde bu tartışmayı görmekteyiz.

O dönemde İtalya bir seçim geçirmiş bulunmaktaydı. Seçim öncesi parti önderliği gittikçe artan bir tehlike haline gelen faşist hareket karşısında tüm ilerici, demokrat, radikal güçlerin işbirliğini esas alan bir politika izlemişti. Ancak bu politika partinin dışındaki güçlerce kavranamamış ve dolayısıyla başarılı olamamıştı. Seçim sonuçları böyle bir politikanın gerekliliğini ortaya koyduktan sonra da, parti önderliği bu doğrultuda politik bir rota izleme kararı aldı ve bunu tartışmaya açtı. Bu tartışmada yetkili organ bir raporla görüşlerini ortaya koydu. Bu tartışmada parti birimleri çoğunlukla önderliğin görüşlerine katılmadığını yaptığı tartışma ile gösterdi. Parti önderliği görüşlerinin doğruluğuna inanmakla beraber, örgütün eğilimine saygılı olacağını açıklayarak tartışmayı bitirdi.

İkinci başlıkta toplanabilecek tartışma ise, bir dönem sonunda parti mücadelesinin yürütüldüğü çeşitli alanlardaki somut biçimlerini değerlendirme ve yeni dönemde yeni biçimlerini ve bu biçimlerin yaşama geçirilme ilkelerini belirleme ve bu faaliyeti kollektif irade oluşumu şeklinde sürdürmektir. Bu tartışmalarda genellikle yetkili organlar tartışmanın esası olabilecek bir rapor dışında, bir değerlendirmeyi önceden yapmamaktadırlar. Bu tartışma sürecinde oylamalı veya oylamasız biçimlerde parti birimlerinin tartışmaları yetkili organda toplanmakta ve bunun ışığında gereken kararlar alınmaktadır. Faşizm belasının Avrupa'yı sardığı dönemlerde anti-faşist mücadele ve partinin kısa ve orta vadeli politik platformlarının oluşturulmasında bu tip tartışmaları görüyoruz. Son olarak Sri Lanka Partisi'nin öncülüğünde oluşturulan cephenin iktidardan düşmesi üzerine yaptığı tartışmayı bu kapsamda görebiliriz. Sri Lanka Partisi bu tartışmayla 10 yıllık parti deneyimini incelemiş ve sonunda bir kongre ile bu sonuçları karara dönüştürerek, yeni mücadele hedefleri, ittifaklar politikası, partinin özgün görevlerini kollektif olarak belirlemiştir.

Tartışmaların üçüncü çeşidi, günümüzde tüm işçi sınıfı partilerinin yaşamına düzenli ve periyodik olarak giren kongre öncesi tartışmalardır. Artık işçi sınıfı partilerinin hemen tümü kongre kararlarını böyle bir mekanizma işleterek tüm birimlerinin görüşleri ışığında formüle etmektedirler. Bu kapsamdaki tartışmalar sadece kongre kararlarına ilişkin olmamakta, bazen partinin bir kongre kararına ihtiyaç gösteren programına ilişkin değişiklik, yenileştirme, geliştirme kararları da bu çerçevede tartışmaya açılmaktadır. Örneğin Yunanistan Partisi'nin 10. Kongresi böyle bir tartışma sürecinin sonunda toplanmıştır. Parti, faşist cunta koşullarındaki politik tutumunu, faşist cunta devrildikten sonra gözden geçirme ve yeni koşullara göre formüle etme gereğini duymuş ve bunu örgütlerinde yürüttüğü tartışma ile geliştirerek, kongresinde tartışma sonuçları ışığında yeni koşullardaki mücadele hedeflerini ve politikasını belirlemiştir.

Elbette işçi sınıfı partilerinde tartışma kapsamlarına ve işlevlerine ilişkin çeşitlilikler bunlarla sınırlı değildir. Örneğin Partimizde de olduğu gibi önemli politik olaylarda, partinin özgün çalışmalarında da «tartışma»lar açılabilir. 1977 seçimlerine ve Çalışma Ekipleri genelgesine ilişkin yaptığımız çalışmalar gibi.

İşçi sınıfı partilerinin tartışma yöntem ve biçimleri de çok zengindir. Örneğin tartışmalar yetkili organ raporlarına bağlı, ya da raporsuz sadece bir başlıkta toplanan konularda yürütülebilir. Tartışma her birimde oylamalı, ya da oylamasız olabilir. Ancak biçimlerdeki çeşitlilik yanısıra her biçimde esas olan 4 unsur vardır.

Birincisi, tartışma, partililerin bir bölümüne tanınan bir hak değil; tüm birimlerine ve son ferdine kadar tüm üyelerine tanınan bir hak ve verilen bir görevdir.

İkincisi, tartışma parti örgütlenmesinin hiyerarşik zinciri içinde her kademede yapılan ve hangi kademe olursa olsun tartışma sonuçları doğrudan en üst, yetkili organa iletilen bir faaliyettir. Dolayısıyla partinin en alt birimlerinin görüşleri ara kademelerin yorumuna tabi olmaksızın doğrudan ve o şekliyle üst kademeye ulaştırılır. Böylece tartışma süreci son bulduğunda yetkili organ tüm birimlerinin görüşlerinin toplandığı ve bu görüşlerin doğrudan ele alındığı bir kademe olur.

Üçüncüsü, tartışmayı her üye, içinde bulunduğu kademede yapar. Partinin birimleri (Kurullar, çalışma ekipleri, büro, seksiyonlar) dışında bir tartışma platformu oluşturulamaz. Ayrıca her birimde tartışma sürecinde değişik görüşlerin ortaya çıkması olağandır. Ancak bu görüş farklılıkları tartışma dışında parti yaşamında davranış farklılığı ya da aynı görüştekilerin davranış aynılığı biçimine dönüşemez. Parti varlığının hiziplerin varlığı ile bağdaşmayan karekteri nedeniyle böyle bir durum parti yaşamına sokulamaz.

Dördüncüsü ise, yukarıda söylenenin dışında tartışma bir partizanlık yarışı değildir. Tartışmada, örgüt biriminde ortaya konan, en özgürce dile getirilen görüşler tartışıldığı birimde, ya da daha üst birimlerce partililik kıstasına vurulamaz. Tartışmada ileri sürülen görüşler bir hizipleşmeye dayanmadığı sürece bir «suçlama» aracı olamaz. Tartışmalarda tek partililik ölçütü vardır: o da tartışma hak ve ödevini özgürce ve parti hareketinin güçlenmesi doğrultusunda kullanabilmektir. Elbette bu, tartışma süreci tamamlanıncaya kadardır. Ondan sonra tartışma sonuçları yetkili organca karara dönüştürülür. Bu kararla birlikte yetkili organ gerek görürse kararlarını örgüte özümsetme yolunda çalışmalar yürütür ve böylece farklı eğilimlerin ikna edilmesi sağlanır.

İşçi sınıfı partilerinin yaşamının vazgeçilmez bir unsuru haline gelen tartışma mekanizması partimizde de, sınıf karekterinin bir gereği olarak yerleşmektedir. Bu doğrultuda son Merkez Yönetim Kurulu kararı önemli bir aşama olmaktadır. Tüm Türkiye İşçi Partililer «Seçim sonuçları ışığında ve bugünkü politik ortamda ideolojik, politik örgütsel sorunlar ve görevleri», dışlarına taşırmadan ve dışarıdan yönlendirmeye kalkışacaklara fırsat vermeden özgür iradeleri ile kademelerinde ve kurullarında tartışacaklardır.

Tüm işçi sınıfı partilerinin yaptığını, Türkiye İşçi sınıfının partisi de yapabilecek düzeydedir. Bu inançla ve güvenle Türkiye İşçi Partililer sınıf mücadelesindeki önemli bir dönemeci hep birlikte ve kollektif olarak dönmeye hazırlanmaktadırlar.

Parti İçi Tartışmada Sorumluluklarımız

Bütün gelişmeler, önümüzdeki dönem, görevlerimizin daha da ağırlaşacağını ve çeşitleneceğini gösteriyor.

Bizi bekleyen zorlu görevleri nasıl başaracağız? Önümüzdeki engelleri nasıl aşacağız?

Herşeyden önce kendi gücümüze dayanarak, bu gücü daha da geliştirerek.

Bilimsel sosyalist hareket, işçi ve emekçi kitlelerin çıkarlarını savunduğu, toplumun ezici çoğunluğunun mücadelesine sahip çıktığı için, öteki hiçbir politik hareketle karşılaştırılmayacak kadar büyük bir potansiyel taşır. Ve bilimsel sosyalist hareket, kendine hayat veren kaynakla, kitlelerle ilişkilerinin sıkılığı ve canlılığı ölçüsünde güçlenir, gelişir.

Görevlerimizi, dayandığımız sınıf tabanıyla, geniş emekçi kitlelerle bağlarımızı daha da sağlamlaştırarak, hareketin köklerini en derinlere ulaştırarak başaracağız.

Emperyalizmin ve burjuvazinin önümüze diktiği ve dikeceği engelleri her türlü baskı, zulüm ve engelden daha güçlü olan işçi ve emekçilerin gücüyle aşacağız.

Biliyoruz ki, işçi sınıfına, yoksul köylülere, emekçi kitlelere öncülük edebilmemiz, onların gözü, kulağı, beyni olabilmemiz tek yanlı bir ilişkiyle gerçekleşemez. En geniş kitlelerin deneyim, bilgi, gözlem ve değerlendirmelerine dayanmayan bir mücadele kısır kalmaya, başarısızlığa uğramaya mahkûmdur.

Biliyoruz ki, işçi sınıfının en ileri unsurlarının, yaşamını işçi sınıfı davasına adamış emekçi ve aydınların parti içinde biraraya gelmesi, ancak partililerin kitlelerle sıcak, sağlam bağlar içinde olmalarıyla anlam kazanır.

Yalnız ve yalnız binlerce, milyonlarca gözle gören; binlerce, milyonlarca kulakla duyabilen; binlerin, milyonların beyin gücünü birleştirebilen bir hareket yenilmez bir harekettir.

Kitlelere öğretebilmemizin, onlara öncülük edebilmemizin en başta gelen şartı kitlelerden öğrenebilmemizdir.

Kitlelerden öğrenme, kitlelerin mücadele deneyimlerini özümseme, onların eğilim ve değerlendirmelerini titizlikle izleme, bizim sürekli bir görevimizdir. Uvriyerizme ve popülizme düşmeden her adımda yerine getireceğimiz temel bir görevimizdir.

Kitle bağlarının, kitlelerin kazanılmasının daha da büyüyen bir önem kazandığı bir döneme giriyoruz. Daha başlangıçta, bir önceki dönemin değerlendirmesini yapar ve sorunlarımızı tartışırken, görevlerimizi saptarken mümkün olabilen en geniş kalabalıkların katkısını sağlamamız büyük bir önem taşıyor.

Merkez Yönetim Kurulu'nun açtığı tartışmada, üyeler, ekipler ve örgüt kademeleri olarak, önde gelen sorumluluklarımızdan biri, bu tartışmanın en geniş çevrelerin görüş ve değerlendirmelerinin toparlanarak yürütülmesidir. İşçi sınıfının ve emekçi kitlelerin partisi olmamızın ve bu niteliğimizi boyuna geliştirmemizin önümüze koyduğu görev budur.

En yakın çevremizden, parti yandaşlarından başlayarak ulaşılabilen en geniş çevrelerin yorumlarını, eleştirilerini ve önerilerini saptamamız ve bunları raporlarımızda özetlememiz, kendi görüşlerimizi bu yorum, eleştiri ve önerileri dikkate alarak belirtmemiz, tartışmaların başarıyla yürütülüp sonuçlandırılmasının güvencelerinden biri olacaktır.

Bu vesile ile bir kere daha yandaşlarımıza, sıradan işçi ve emekçilere gitmemiz, onları dinlememiz, onlara sorular sormamız, değerlendirmelerini öğrenmemiz, parti içi çalışmalarımız için olduğu kadar, bu kişilerle parti arasındaki bağların geliştirilmesi bakımından da yararlıdır, gereklidir.

KENDİMİZE GÜVENİYORUZ

Önümüzdeki görevleri yüksek bir başarıyla yerine getirmemiz için üstlenmemiz gereken bir başka sorumluluk yanlışlarımızı, eksikliklerimizi, şimdiye kadar başarımızı sınırlayan unsurları bulup ortaya dökmek ve gidermektir.

Dünya işçi hareketinin önderlerinden biri şöyle diyor: «Bir politik örgütün kendi yanlışlarına karşı tutumu, partinin ne ölçüde içtenlikli olduğunu, sınıfına ve emekçi halka karşı olan yükümlülüklerini pratikte ne ölçüde yerine getirdiğini değerlendirmenin en önemli ve güvenilir yollarından biridir. Bir yanlışı açık yüreklilikle kabul etmek, nedenlerini saptamak, buna yol açan koşulları çözümlemek ve yanlışı düzeltmenin araçlarını belirlemek: işte ciddi bir parti olmanın mihenk taşı. İşte, partinin görevlerini nasıl yerine getirmesi, sınıfını ve nihayet kitleleri nasıl eğitip yetiştirmesi gerektiğini ortaya koyan.»

Gerçekten, eleştiri ve özeleştirinin demokratik merkeziyetçilik dediğimiz bilimsel sosyalist parti işleyişinin başta gelen unsurlarından biri oluşu kolayca anlaşılabilir bir noktadır.

Sömürüyü, baskıyı, karanlığı savunmayan, tam tersine bunları ortadan kaldırmak için mücadele eden bir hareket gerçeklerden, aydınlıktan korkmaz.

Ancak «zayıflıklarını tartışmaktan korkmayanlar, onların üstesinden gelmeyi öğrenebilirler». İşte bu nedenledir ki, eleştiri ve özeleştiri partinin devrimci görevlerini artan bir başarıyla yerine getirebilmesinn en önemli araçlarından biridir. Her kademede bu gerçeğin kavranmış ve uygulanır olması partinin yarınlara güvenle bakabilmesinin temel bir koşuludur.

Çark-Başak'ta daha önce çıkan bir yazıda (sayı 48, sayfa 8-9) partide eleştiri ve özeleştiri konusu üzerinde ayrıntılı bir biçimde durulmuştu. Bilimsel sosyalist eleştiri ve özeleştirinin küçük burjuva dedikoduculuğu, karamsarlığı ve bozgunculuğuyla ortak hiçbir yanı olmadığı, partiyi güçlendiren, partililere daha aydınlık bir bilinç ve daha büyük bir kararlılık sağlayan bir yöntem olduğu gösterilmişti. Burada şu anda parti içinde sürdürdüğümüz tartışma ile doğrudan ilişkili birkaç ek yapmakta yarar vardır.

Bilimsel sosyalist mücadele her bir ülkenin verili, nesnel koşulları içinde yürütülür. Parti içi tartışma ve eleştiride bu koşulların gereği gibi dikkate alınması yapılacak değerlendirmelerin sağlıklılığı bakımından büyük önem taşır. Tartışma ve eleştirilerin iki sapmaya düşmeden yapılması gereklidir. Nesnel koşulların yeterince dikkate alınmaması görüş ve eleştirileri öznelciliğe (sübjektivizme) götürür. Bu koşulların abartılması ise öznel yanlış ve eksikliklerin

üstünün örtülmesine, teslimiyetçiliğe yolaçar. **Her konuda nesnel koşulların gereken ağırlık içinde değerlendirilmesi tartışma ve eleştirinin doğru sonuçlara ulaşmasının vazgeçilmez özelliği durumundadır.**

Parti içi eleştiri ve tartışmanın içinde bulunduğumuz günlerde daha da önem kazanan bir başka özelliği «açıklık»tır. Bilimsel sosyalist literatürde 'eleştiri' kavramının çoğu kere 'açık eleştiri' biçiminde ifade edilmesi boşuna değildir. Bulanık, dolambaçlı, belirsizlikten yarar uman bir tartışma ve eleştiri üslubu yalnız zarar getirebilir. Görüşlerin cesaretle, içtenlikle ortaya konulması, tartışma ve eleştirinin yol açabileceği olumsuz sonuçları çoğaltan değil, tam tersine azaltan, sorunların ve görevlerin yoldaşça bir ortam içinde ele alınmasına olanak veren yöntemdir. **Partimize ve yoldaşlarımıza karşı sorumluluklarımızı, partizan titizliliğimizi ancak açıklık ilkesini gözönünde bulundurarak tam olarak yerine getirebiliriz.**

Parti içi tartışma ve eleştiride önem kazanan, Merkez Yönetim Kurulunun ilgili genelgesinde de değinilen bir başka nokta çok genel tespitlerle yetinilmesinden, ya da ayrıntılara takılınıp kalınmasından kaçınma sorunudur. Alabildiğine soyut, tartışma ve açıklanması yapılmamış tespitler bize pek az şey kazandırır. Üyenin, ekibin, ilçenin, ilin çalışma ve ilişkileriyle örneklenen, somut kanıtlarla desteklenen değerlendirmelere, eleştirilere, önerilere ihtiyacımız var. Kuşkusuz bu, somutluk adına politik bir tartışmayı teknik ayrıntılarla sınırlamak anlamına gelmez. Genelle özeli, soyutla somutu, açılan tartışmanın amacını titizlikle gözönünde tutarak bütünleştiren her rapor değerli bir kaynak olacaktır.

Parti içi tartışmada temel ilke tartışmanın partizanca, partinin çıkarını ölçü alan bir anlayışla yürütülmesidir. Yanlışlar düzeltilecek, eksiklikler giderilecektir; ama herşeyden önce partiye, parti işleyişine gölge düşürmemek koşuluyla. Parti içinde başlattığımız tartışmayı Türkiye İşçi Partisi düşmanlığı için bir fırsat sayanların umutlarını tümüyle boşa çıkartan bir anlayışın partimizin **tüm birimlerinde ve tüm üyelerinde** kendini ortaya koyması bu dönemin katkılarını daha da büyütecektir. **Türkiye İşçi Partisi demokratik merkeziyetçi işleyiş alanında örnek bir çalışma yapmakla hem kendisini daha** güçlü kılacak, hem de geçmişten gelen temel bir zaafa son verme yönünde kalıcı bir başarı kazanmış olacaktır.

Tartışma ve eleştirilerin partizanca, parti çıkarları ölçü alınarak yürütülmesi her şeyden önce başka hiçbir etki altında kalınmamasına, özünün partizanca olmasına bağlıdır. Ancak kimi biçimsel kurallara uyulması da son derece önemlidir. Çünkü biçime ilişkin bu kurallar sonuçta tartışmaların özünün alacağı niteliği de etkilemektedir.

Bilimsel sosyalist partide tartışma ve eleştiri örgüt birimleri içinde ve tartışmayı açan kurulun koyduğu, parti tüzüğüne dayanan bir yöntemle yürütülür. Bu ilke, hem belirtilecek her görüşün yetkili organa ulaşıp dikkate alınabilmesi, hem de bir mücadele örgütü olan partinin disiplinli, demokratik merkeziyetçi yapısının korunması açısından zorunludur. Merkez Yönetim Kurulumuz konusu ve uygulanma yöntemi belli bir tartışma açmıştır. Konunun son derece geniş bir çerçeveyi kapsaması ve tartışmanın tüm kademelerde, örgüt birimlerinde yürütülecek olması bir belirsizlik ve kuralsızlık getirmemekte, tam tersine bu genişlik ve yaygınlık bütün görüşlerin kurallara titizlikle uyularak toplanıp iletilmesini gerektirmektedir.

Başlamış olduğumuz değerlendirme çalışması süre olarak da sınırlanmıştır. Tartışmayı tartışma için yapmadığımıza, genel politik görevlerimiz artan bir yoğunluk gösterdiğine göre başka türlü olması da beklenemez. Öyleyse, dikkate alınabilmesi için, her kademedeki tartışmaların mutlaka önceden saptanan tarihte bitirilmesi, raporların ve varsa değişik görüşlerin zamanında bir üst kademeye iletilmesi mutlaka uyulması gereken bir kural olmaktadır.

Tartışmanın süre olarak sınırlanmış olması görüşlerin mutlaka belirlenen tarihten önce iletilmesinin ötesinde bir anlam daha taşımaktadır. **Bir kere tüm görüşler üst kurullara iletilip, il temsilcileri toplantısında da son defa topluca tartışıldıktan sonra, bu tartışmalar ışığında tartışmayı başlatan kurulun gerekli kararları almasıyla tartışma son bulmuş olacaktır.** Bundan sonra, yetkili kurulun, ya da daha üst organ olan büyük kongrenin yeni bir kararına kadar alınmış olan kararlar, tartışma sırasında savunduğu görüşler ne olursa olsun tüm partilileri bağlayacaktır. Tartışmaların zamanla sınırlı olmasının bu yanına kesin bir özen gösterilmesi demokratik merkeziyetçiliğin temel bir gereğidir.

YOĞUN VE SİSTEMLİ BİR ÇALIŞMAYA GİRİŞELİM

Kısa bir süre içinde başarıyla tamamlamak zorunda olduğumuz bütün bu çalışmalar tüm partililerden ve özellikle her kademedeki yönetici arkadaşlarımızdan özveri ve disiplin istemektedir.

Tek tek belirli parti çalışmaları hakkında yorumlar, eleştiriler getirmek, bunları konuşma içinde söyleyip geçmekle bu tür bir tartışmada gerekli olan raporu hazırlamak arasında büyük fark vardır. Bu fark eğitim düzeyi ve yazı yazma alışkanlığı ne olursa olsun hiçbir partiliyi ürkütmemelidir. Ama bu fark parti içi tartışmaya etkin bir biçimde katılma görevinin üstesinden gelinmesi için mutlaka önemli bir zamanın bu işe ayrılmasını, iyi bir rapor için sistemli bir hazırlık yapılmasını da hatırlatmalıdır. Bu türden bir çalışma yürütülmediği için üstünkörü hazırlanan her rapor, yerine getirilmeyen çok önemli bir sorumluluk demek olacaktır.

Ekip, ilçe ve il yöneticisi arkadaşlarımıza, bu ilk aşamada, en önemli görev düşmektedir. **Özgür ve açık bir tartışma ortamının yaratılması, üyelerin sorunlarımız ve görevlerimiz üzerinde sistemli bir şekilde kafa yormalarının sağlanması, tartışmaların dağılmaması için etkin bir şekilde yönlendirilmesi, raporların zamanında gereken yerlere iletilmesi, tartışmanın sağlıklı sonuçlara ulaşabilmesi ve en geniş katılımın sağlanabilmesi açısından önemli görevlerdir.**

Partimizin aldığı tartışma kararı geniş bir çevrede saygı ve takdirle karşılanmıştır. Parti hareketine omuz veren herkes ve genel olarak işçi, emekçi kitleler bizden önemli bir görev beklemektedir. Bu güveni, bekleyişi partimize yaraşır bir başarıyla cevaplamamız, partimizi güçlendirmekte yeni ve temel bir adım atmamız gündemdeki görevimizdir.

Türkiye İşçi Partisi yalnız başarılarını daha da artırma değil, başarısızlıklarını başarıya dönüştürme yeteneğine de sahip bir örgüttür. Önümüzdeki dönem bu gerçeği dosta düşmana gösterecektir.

Sınıf Onuru, Güven ve Bilinçle

Türkiye'de son zamanlarda yapılan seçimlerin belki de ön önemlilerinden biri oldu 14 Ekim seçimleri. En önemlilerinden biri olması, sadece yarattığı sonuçlardan değil; olumsuz sonuçların, olumlu sonuçlara çevrilebilmesi için sınıf hareketimizin önüne yeni ve zorlu görevler koymasından ileri geliyor. Tüm seçimlerden alınacak dersler bulunabilir ve vardır. Ne var ki, son seçim sonuçlarından çıkarılacak dersler ve bu derslere dayalı eylemler, en yakıcı görevlerden biri olarak önümüzde duran, emperyalizme ve faşizme karşı mücadelenin, sıkıştığı dar boğazdan kurtarılması için can alıcı nitelikte önem taşıyor.

Bunlar sorunun çok kaba çizgileri. Çok kaba çizgiler içinde bile kimi sol çevreler içinde kavrayış birliğinin olmadığı görülüyor. Örneğin, seçim sonuçlarının, ülkenin sağa kaydığını gösterdiği tesbiti üzerine çıkarılan tartışmalar gibi.(*) Bu da seçimlerin yarattığı sonuçlardan biri. Sınıf hareketinin sıkıştığı alanlarda her zaman görülen toplumsal bir hastalık var. Bunun adı kaçış. Görevlerden, sorumluluklardan kaçış. Görevleri, sorumlulukları, hem de «devrimci iyimserlik» adına bir kenara iterek kaçış.

Bu olayın da geçmişten gelen boyutları var. Bu olay da, kitlelerin arkasından sürüklenmenin günümüzdeki bir başka ifadesi. Olay şu: 1977 seçimlerinde kitlelerin umudu haline getirilen CHP, kimi sosyalist çevrelerin de umudu oldu. Bu umudun arkasına takılanlar CHP ile birlikte burjuvazinin açtığı çukura doğru hızla sürüklenip gittiler. Hem de kör bir coşkuyla, kör bir sevinçle. Sınıf hareketinin tüm beklentilerini, mücadele hedeflerini ve bağımsızlığını burjuvazinin cephesinde erimeye terkederek, sınıf mücadelesinin tarihi deneylerini tümden unutarak.

1979 Ekim seçimleri öncesinde bu cephe çatladı. Kendiliğinden değil. Mücadelesiz değil. Zorlu mücadelelerle. Sınıf hareketinin, Türkiye İşçi Partisi'nin zorlu mücadelesiyle.

Çatlayan cephe ikiye bölündü. Bir yanda, sınıf mücadelesinin gelişen koşulları içinde teslimiyetçi politikaları açığa çıkarılan ve eski söylediklerini artık tekrar edemeyecek olanlar, «Ürün» ve çevresi yer aldı. Diğer yanda ise, kitlelerin kuyruğundaki «sıkı mevzilerini» aynı özde korumaya çalışanlar. Burjuvazinin, kitleleri politik mücadelenin dışına itmeye çalışan taktiği önce bu ikincileri itti. Ve sonunda, «seçimleri boykot etmek» gibi, pasifist ve burjuvazinin değirmenine su taşımaktan başka nesnel bir anlamı olmayan bir politikaya can havliyle sarıldılar. Bunların çıkışı yok. Bunlar çözümsüz. Bunlar, karşıya itilmeden, ideolojik ve politik mücadelenin alanı içine çekilerek mücadele edilecek unsurlar. Bu mücadelenin taktikleri daha çok iknaya dayalı. Bu, mücadelenin süreci içinde ele alınıp değerlendirilecek.

Cephenin ilk değindiğimiz bölümü ise sosyal demokrat CHP'ye, sınıf hareketini koşulsuz teslim edenler, 1 Mayıs kaçakları, Yılların sınıf uzlaşmacılarıyla devrimcilik yapmaya çalışanlar. Uzlaşmacılıkları fabrikalardaki direnişlerde, 12 Mart'larda tescil edilmiş olanları önüne siper ederek örülen bir çevre. Bunlar 14 Ekim seçimlerine katıldı. Ne var ki, seçimlere katılırken özürü kabahatinden büyük örneği, CHP'ye ilişkin eski tanımlamalarını da değiştirdiler. CHP, sosyal demokrat olmaktan çıkarıldı. Tenzili rütbe edilerek «burjuva reformist» (**) oldu.

Bu küçük nokta önemli. Önemi, kafalardaki düşünce süzgeçlerinin niteliğinden geliyor. CHP'ye ilişkin bu yeni tanımlama adeta seçimlere katılmanın gerekçesi yapılıyor. Sanki «CHP sosyal demokrat olsaydı seçimlere katılmazdık» demek istercesine.

Yeni tanımlama aynen şöyle: «CHP'yi, işçi hareketi içinde baş veren oportünist bir akımın adıyla, 'sosyal demokrat' kavramıyla tanımlama girişimleri görülüyor. Böylesi bir çözümleme, kuşkusuz işçi sınıfının birliği ve bağlaşıkları sorununda karışıklıklara, yanlışlara yol açar... CHP burjuva reformist bir partidir.»

1977 seçimlerine değin, koşulsuz olarak CHP'yi destekleyen, 1977 seçimlerinde TİP'in aldığı oyların bir bir dökümünü yaparak, CHP'nin kaç «saylav» kaybettiğini hesaplayan (Ürün, No: 27, sayfa 5) ve TİP'i «bölücülük»le suçlayan bu kesime ne oldu acaba?

Daha geçtiğimiz Temmuz ayında «TKP'nin Sesi» radyosunun yayınını veren (Ürün Yayınları, No: 42) ve «sağ sosyal demokratlar, sol sosyal demokratlar» ayrımını yapan (klasik sosyal demokrat partiler içindeki ayrımlar gibi) «CHP içinde ve onun ekseninde gelişen sosyal demokrat akım» diyen (a.d. sayfa 28) bu kişiler şimdi durup dururken «CHP tepeden aşağıya kadar, burjuvazinin en deneyimli güçlerince örgütlenmiştir. Onun evrimleşerek burjuva partisi olmaktan çıkması, örneğin 'sol sosyal demokrat bir işçi partisi' olması olanaksızdır.» (Atılım, Temmuz sayısı, nakleden Ürün Yayınları, No: 43, sayfa 9) demesinin gerekçesi ne olabilir?

Bu savrulma niye? Hem de CHP'ye sosyal demokrat demenin «işçi sınıfının birliği ve bağlaşıkları sorununda karışıklıklara, yanlışlıklara yol açacağı» iddiasıyla. Oysa aynı akım çok kısa süre önce, Maden-İş Sendikası tarafından yayınlanan Ulusal Demokratik Cephe (UDC) broşüründe CHP'ye ilişkin olarak aynen şöyle demişti: «İşçi sınıfımız, bir bölümü başta CHP olmak üzere, çeşitli siyasi partilerin politik etkinliği altındadır. Bu nedenle, bu partiler arasında **en etkin olan bir parti olarak CHP'nin UDC içindeki onurlu ve tarihi yerini alması**, bu yoldaki güç ve eylem birliği ça-

---

(*) Tüm toplumların, bu arada Türkiye'nin de genel doğrultusuyla sol'a yöneldiği açık bir gerçek. Ama en genel anlamında ve en geniş bir zaman boyutunda. Ancak, belirli zaman dilimleri içinde bu doğrultudan sapmalar görülebileceği, zikzaklar olabileceği de o kadar açık bir gerçek. Yoksa örneğin Almanya'da 1930'larda faşist partinin, nedenleri ne olursa olsun, en büyük oyu olarak iktidara gelmesini de «sağa kayma» olarak nitelememek gibi gerçek dışı iddialarda bulunmak durumunda kalınırdı.

(**) Burjuva reformist ile sosyal demokrat arasındaki fark da ayrıca tartışmaya değer. Ancak şimdilik bu konuyu tartışma dışında bırakıyoruz.

lışmalarına katılması, **işçi sınıfının birliği açısından da önemlidir...** İşçi sınıfı içindeki etkinliği az da olsa, **çeşitli isimlerdeki sosyalist partilerin de UDC içinde yer almaları** ve bu uğurda sürdürülen sürekli eylem birliği çalışmalarına katılmaları **yararlı olacaktır.»** (sayfa 21, siyahlar bizim)

İlk alıntıda söylenen sözlerle, yani CHP'yi sosyal demokrat olarak tanımanın «işçi sınıfının birliği ve bağlaşıkları sorununda karışıklıklara, yanlışlıklara yol açacağı» iddiasıyla bu görüşler nasıl bağdaştırılabilir? Ve de «CHP'nin UDC içindeki onurlu ve tarihi yeri»?

UDC broşüründe «çeşitli isimlerdeki sosyalist partilerin de yararlı olacağı» kaydı düşülerek CHP'ye, sosyalist partilerden de önde yer verilmektedir. Şimdi ise CHP, bu tanımlama yüzseksen derece tersine çevrilerek, «sosyal demokrat olamaz» deniyor. Acaba bu arada CHP'de bir değişiklik mi olmuştur, CHP'nin üye yapısı mı değişmiştir, yöneticileri mi değişmiştir? Hiçbiri değil. O halde, birkaç aylık süre içinde, en temel politikada bu denli birbirine karşıt iki görüş nasıl ileri sürülebilmektedir? Bu derece keyfiliğin adı nerede işçi sınıfı politikası olmuştur? Sormak gerekir.

Gelelim emperyalizme ve faşizme karşı mücadele sorununa; işçi sınıfının «bağlaşıkları»na. «İşçi sınıfıyla ulusal burjuvazi ve geniş köy ve kent küçükburjuva yığınlarının bağlaşıklığı... yalnız MC'yi alaşağı etme, faşizmi önleme aracı olarak değil de, ulusal ve demokratik güçlerin ortak iktidarı olan ulusal demokratik bir iktidarı amaçlayan bir muhalefet koalisyonu olarak ele aldığımızda, CHP'nin UDC'de yerini almasının gereği ve önemi daha belirgin olarak ortaya çıkmaktadır.» (UDC broşürü, sayfa 24) Peki bu görüş, yukardaki yeni görüşle nasıl bağdaştırılacaktır; karışıklıklara, yanlışlıklara nasıl engel olunacaktır? Dün, 1977 seçimleri öncesinde, süresinde ve sonrasında CHP'yi koşulsuz destekleyenlerin, seçimlere katıldığı için TİP'i «bölücülük»le suçlayanların, bugün 1979 seçimlerinde bu desteği çekmek ve ayrı olarak seçimlere katılabilmek için, ya daha inandırıcı gerekçeler icat etmeleri, ya da eski görüşlerini neden, nasıl, niçin değiştirdiklerini açık yüreklilikle açıklamaları gerekirdi. Yoksa, tüm bu görüşler, yani temel politik görüşler, yalnızca basit bir seçim taktiği olarak mı ele alınmaktadır? O zaman bilinmelidir ki, sınıf mücadelesi ciddi bir iştir; devrim ciddi bir iştir.

Aslında CHP dünden bugüne değişmiş değildir. Türkiye İşçi Partisi, CHP iktidarının ne olacağını daha 1977 seçimleri öncesinden haber veriyordu. Faşizme ve emperyalizme karşı mücadele konusunda CHP'ye ilişkin görüşleri de, dün ne ise, bugün de odur. Çünkü CHP aynı CHP'dir. 22 aylık iktidarında kendisine koşulsuz destek sağlayanların da bu katkılarıyla daha da sağa kayması, daha da uzlaşmacı bir politika izlemesine gelince, bu CHP niteliğindeki partiler için ilk kez yaşanan bir olay değildir. Ve bu konuda sorulacak hesap varsa, bunun, CHP konusunda görüşlerini ta başından beri aynen koruyanlardan değil, CHP'ye koşulsuz destek olanlardan, CHP'nin kuyruğuna takılanlardan sorulması gerekir. Hiç kimse dün yaptığının bugünkü sonuçlarını inkâr edemez, bu yolla sorumluluktan kurtulamaz.

Kaldı ki, sorun, tek başına CHP'nin politik hattına ilişkin de değildir. CHP tabanı bile «burjuvazinin en deneyimli güçleri» olarak nitelenirse, demokratik güçbirliği için siyasi planda geriye ne kalır? Bu anlayış «tümü burjuva partisidir, bırakalım birbirlerini yesinler» diyen «dar sosyalizm» anlayışıyla bile bağdaştırılamaz. Bu anlayış ve tutumun kendi içinde bile bir mantığı, tutarlılığı yoktur.

Zikzaklar bu kadarla bitmiyor. Atılım'dan yapılan aynı aktarımdan şu satırları okuyalım: «Egemen sınıflar arasındaki bu çelişkilerden işçi sınıfı bazı somut konularda —özellikle emperyalizmin artan baskılarına ve faşizm tehlikesine karşı son derece geçici, sallantılı da, koşula bağlı da olsa— bağlaşıklık kurmakta yararlanır. Bunu, Ulusal Demokratik Cephe'yi oluşturacak ve ileri demokratik devrimi utkuya ulaştıracak bağlaşıklıktan, işçi sınıfının köylülükle, orta katmanlarla ve ulusal, tekelci olmayan burjuvazinin bir kesimiyle kuracağı bağlaşıklıktan ayırmak gerekir.» Bununla anlatılmak istenen nedir; hemen soralım: Orta katmanlarla, tekelci olmayan burjuvazinin bir kesimiyle, hatta köylülükle ittifak nasıl kurulacak? CHP'nin burjuva partileri içindeki yeri ve onlardan farkı nedir? Örneğin MHP ile AP arasındaki fark gibi midir? Bu katmanların partisi var mıdır, varsa hangisidir?

Bu konulara daha önce şöyle cevap veriyorlardı: «Ülkemiz koşullarında ulusal burjuvazinin görüşlerinin ve çıkarlarının etkin politik temsilcisi, köyde ve şehirde yaşayan geniş küçük-burjuva yığınlarının umut bağladığı CHP'nin UDC içinde yer alması sorununu bir kez daha ortaya çıkarmaktadır.» (UDC broşürü, sayfa 23) Burada CHP hakkında öne sürülen görüş ve tanımlama ile yukardaki «son derece geçici, sallantılı da, koşula bağlı da olsa» görüşüyle nasıl bağdaştırılacaktır? Dahası, «yalnız MC'yi alaşağı etme, faşizmi önleme aracı olarak değil de, ulusal ve demokratik güçlerin ortak iktidarı» için «CHP'nin UDC'de yerini almasının gereği ve önemi» (UDC broşürü, sayfa 24) nasıl bağdaştırılacaktır?

Sorular uzatılabilir. Bu soruların hiçbirine inandırıcı bir yanıt verme, temel konularda bu denli zikzak çizen bir politikayı haklı gösterebilme olanağı da yoktur. Lenin'in bu alanda söylediği aynen şudur: «Proletarya, proleterden yarı proletere (...) yarı proleterden küçük köylüye (ve kent ya da köydeki küçük zanaatçıya, genel olarak küçük işletmeciye) küçük köylüden orta·köylüye vb. geçişi yansıtan son derece çeşitli toplumsal tiplerle çevrili olmasaydı; proletaryanın kendisi de, mesleki gruplar gibi, bazen dini vb. gruplar gibi kategorilere bölünmeseydi, kapitalizm, kapitalizm olmazdı. Proletaryanın öncüsü için... ayrı ayrı proleter gruplarıyla... ve küçük üretici partileriyle anlaşmalar yapmanın, uzlaşmalara varmanın gereği bundan doğmaktadır. **Sorun bu taktiği proletaryanın genel olarak bilincini, devrimci ruhunu, mücadele etme ve yenme yeteneğini düşürecek değil, yükseltecek biçimde uygulamayı bilmektir. Belirtelim ki, bolşeviklerin menşeviklere zaferi sadece 1917 Ekim Devrimi'nden önce değil, bu devrimden sonra da... anlaşmalar, uzlaşmalar taktiğinin uygulanmasını gerektirmiştir.»** (V.İ. Lenin, «Sol» Komünizm, sayfa 75-76, Sol Yayınları, siyahlar bizim)

Taktik adına teslim olunursa, taktik adına kendi varlığını inkâr edecek bağlantılara girilirse sonunda iş, yapılanları değil, ittifak politikasını bile inkâra kadar gider. Ya da daha önemlisi, en temel bir sorun, geçici, taktik bir sorun düzeyine indirgenir.

Adı geçen yazıda, çaresizlikten bir gün önce söylediğini bir gün sonra inkâr eden bu görüşler daha ileri boyutlara varmakta, bir başka alanda da teorik, ideolojik hata yinelenmektedir. Şöyle: «... böylesi bir hükümete 'köklü dönüşümler', 'demokratikleşme' yolunda 'adım attırmayı' kendine 'yakın' program yapmak, burjuvazinin kuyruğuna takılmak olur. Buna karşılık, ikinci yöndeki çelişkileri görmemek ise anti-emperyalist, anti-faşist savaşta onarılmaz yanlışlara, sekterliklere yol açar. Pratikte

bu iki yanlışın aynı anda yaşandığına bile tanık oluyoruz.» (Atılım, Temmuz sayısından aktaran Ürün Yayınları, No: 43, sayfa 10)

Burada kastedilen herhalde Türkiye İşçi Partisi ve onun hazırladığı «Demokratikleşme İçin Plan» çalışması olmalıdır. Ancak hemen belirtelim: Bu çalışmanın, CHP iktidarına «dayatılmak», «köklü dönüşümler yaptırmak», «adım attırmak» vb. için yapıldığını herhangi bir Türkiye İşçi Partisi yetkilisi, ya da üyesi ne yazdı, ne de söyledi. Bu çalışmaya, daha 1976 yılı güzünde, MC iktidarı döneminde başlanmıştı. Ayrıca Türkiye İşçi Partililer, CHP'den ne «köklü dönüşümler» beklemişler, ne de bu yolda CHP ile bir pazarlıkları olmuştur. CHP iktidarına yönelik olarak anti-emperyalist ve anti-faşist dönüşümlerin «düşünü» görenlerin kim olduğunu ise herkes bilmektedir. Onun peşinden giden, sınıf hareketini ona koşulsuz olarak teslim eden, yıllanmış oportünistleri komünist diye piyasaya süren herhalde TİP'liler değil. Herkes bilmekte ama, gene de kitapta yerini gösterelim: «İleri demokratik düzenin kurulmasını kolaylaştıracak bir hükümeti işbaşına getirmek», «ilerleme yolu açacak bir iktidarı işbaşına getirmek», «kurulacak hükümet anti-emperyalist, anti-tekel, anti-faşist bir politika izlemelidir» (UDC broşürü, sayfa 10-11). Bütün bunları söyleyen ve bu taleplerin peşine takılarak tatlı rüyalara dalan herhalde TİP'liler değil. Hiç kimse kendi sucunu başkasına atarak sorumluluktan kurtulamaz.

Plan'a gelince, Sunuş yazısında aynen şöyle deniyor: **«Demokratikleşme İçin Plan, 1978-82 çalışmasının, Partimizin ve tüm demokratik güçlerin emperyalizme ve faşizme karşı mücadeledeki hedeflerine yeni bir açıklık kazandıracağına inanıyoruz. Bu çalışma, işçi sınıfının, emekçi kitlelerin ve tüm demokratik güçlerin elinde bir mücadele silahı haline geldikçe amacına ulaşmış olacaktır».** (DİP, sayfa XXVIII) Bunun neresi CHP hükümetine dayatmaktır? Ondan «umut» etmektir? Bunun neresi «hayal» kurmaktır?

Plan hakkında söz söylemek isteyenlerin önce Türkiye'yi tanımaları gerekir. Örneğin «sekiz saatlik işgünü yasalaştırılmalıdır» (TKP Programı ve Beria Onger'in seçim bildirgesi) gibi ilkelliklerden kurtulunmak gerek. Küçük hesaplardan arınmak, ideolojik ve politik açıklığa kavuşmak gerek. Yalnızca Plan çalışması bile, Türkiye'yi tanımakta başlıbaşına bir olanaktır; değerlendirmesini bilecekler için. Ama öncelikle söyleyelim, bu çalışma hiçbir küçük dükkâna sığmayacak kadar büyüktür.

Ne var ki, bunlar boşuna yapılmıyor. İki sayı önce «Ürün Yayınları»nda çalışmanın bilimselliğini kabul zorunda kalıp (en azından bu konuda tartışma açamayan) ama, politik stratejisini tartışmaya kalkışanların şimdi bu tür nitelemelere girmeleri nedensiz değil. Ama CHP uzlaşmacılığından kurtuluşun yolu da bu değil. Kendine güvenen, «deneyli kadrolarına» güvenenler ne bu tür karalamalara bel bağlar, ne de bu yolla vaktiyle girdiği yükün altından kurtulabileceğini hesap eder.

Türkiye İşçi Partisi ne «kof böbürlenmeler»in, ne de «şişinme»lerin partisidir. Ancak hemen belirtmek gerek. Sınıf mücadelesinin sıcağı içinde pişen ve bu yolda, aynı platform içinde olarak tanımladığı kimi akımların, nesnel olarak sınıf düşmanlığına varan körlüklerine karşı da direnip mevzi alan partidir. TİP olarak biz elbette gururluyuz. Çünkü geçmişimizde uzlaşma yok, kitle kuyrukçuluğu yok, sınıf körlüğü yok, psişik kaçışlar yok. Ve de en önemlisi sınıf gururumuz bize, görevlerimizi inkâr ettirmediği, tersine hatırlattığı için bir kere daha gururluyuz. Bir kere daha kendimize güvenliyiz.

Seçim sonuçlarını «bir, iki, üç» diye kof şişinme için değil, dersler çıkarmak, eksiklik ve yanlışları yenme mücadelesi için değerlendiriyoruz. Kendimize, örgütümüze güveniyoruz. Kadrolarımıza, üyelerimize güveniyoruz. Ve bundan gurur duyuyoruz, sınıf gururu duyuyoruz. Eğer «şişinme» dedikleri bu ise, tümden kabulümüzdür.

Yeni görevler bizi bekliyor. Görevlerimiz bize öncelikle yapmamız gerekenleri gösteriyor. Bunun için de ilk yaptığımız iş, bir kere daha sınıf niteliğimize uygun biçimde demokratik merkeziyetçilik ilkesinin çalıştırılması oluyor. Bilimsel sosyalizm ve proletarya enternasyonalizmi temelleri üzerinde yükselen sınıf örgütümüz içinde, yani partimiz içinde en geniş anlamıyla bir kere daha demokratik merkeziyetçilik ilkesini işletiyoruz. Demokratik merkeziyetçiliğin en temel koşullarından biri olan «tüm üyelerin alınan kararlara ve uygulanmasına katılması»nı en geniş çaplı bir şekilde parti yaşamına sokuyoruz.

Şimdi bunu yapıyoruz. Tartışıyoruz, tartışacağız. Bu tartışmada en küçük bir nokta bile boşlukta kalmayacak, unutulmayacak. En küçük bir eksik, ya da hata atlanmayacak. Tüm yoldaşlar böyle bir partiye sahip olmaktan, böyle bir partinin bir üyesi, bir yandaşı olmaktan bir kere daha onur duyuyoruz.

Görevlerimiz ve sorumluluklarımız bize, örgütlenmemizi, örgütlerimizin etkinliğini daha da artırmamızı ve bu ortam içinde bile sorunları örtmek için sağa sola sataşmayı değil, her düzeyde ilkeli birlik için mücadeleyi öğütlüyor. Türkiye İşçi Partisi Merkez Yönetim Kurulu'nun aldığı karar budur. Bu karar Partimizin sınıf niteliğinin bir kere daha açık göstergesi olmuştur. Bu karar övüncümüzdür.

Parti İçi Eğitimde Değerli İki Kaynak

Dünya işçi sınıfı hareketinin en güçlü atılım dönemlerinden birinin ürünü ve aynı zamanda örgütleyicisi olan Üçüncü Enternasyonalin, marksist-leninist teorinin yaratıcı gelişmesi, dünya devrimci mücadele deneylerinin genelleştirilmesi ve uluslararası bilimsel sosyalist hareketin politika, strateji ve taktiklerine ilişkin büyük ideolojik mirasını özetleyen «Üçüncü Enternasyonal'in Kısa Tarihi» kısa bir süre önce Bilim Yayınları tarafından yayınlanmıştı.

Bilim Yayınları tarafından birinci cildi bugünlerde basılan ve Büyük Ekim Sosyalist Devriminin son derece önemli derslerini içeren «Ekim Devrimi Tarihi», «Üçüncü Enternasyonal'in Kısa Tarihi» yanısıra Parti içi eğitimde kullanılabilecek değerli bir kaynaktır.

Birlik Konusunda İlkesizliğin Geldiği Yer

Türkiye sosyalist hareketinin, işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisinin aşması gereken önemli bir sorun, kavram kargaşılığı. Bunun pratiğe yansıdığı önemli alanlardan biri de, işçi sınıfının çeşitli düzeylerdeki birlik ve işbirliği, eylem birliği sorunu. Kavram kargaşası çoğu kez, ne yazık ki temel metinlerin, ya da sınıf mücadelesinin somut deneylerinin bu sorunlara getirdiği çözümlerin değerlendirilmesinde görülmekte.

Geçmişte çeşitli ülkelerin pratiğinde ortaya çıkmış çözümlerin aktarılması, yalnızca aktarılması sorunların çözümüne yetecek sanılıyor. Oysa bilimsel sosyalist politikanın en önemli ölçütlerinden biri de her işçi sınıfı partisinin, kendi önündeki sorunları öncelikle kendi somutunda çözmeye çalışması. Bu konuda, özellikle günümüzde, işçi sınıfı hareketlerinin çok zengin olanakları var. Bu zenginliklerden birini de geçmişin getirdiği deneylerden yararlanma olanağı oluşturuyor. Bir koşulla: Kolaycılığa, hazır reçetelerin rahatlığına kaçmadan. Özellikle de hiç tahrifat yapmadan.

Türkiye İşçi Partisi Merkez Yönetim Kurulu'nun Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulu'na gönderdiği 18.6.1979 tarihli mektupta, konunun önemi şöyle vurgulanıyor: «'Emperyalizme ve faşizme karşı mücadele', 'iş ve eylem birliği', 'cephe örgütlenmesi' gibi konularda ülkemizde var olan kavram kargaşasının ve çarpıtmaların, demokratik güçlerin iş ve eylem birliğini, grupsal varlık ve çıkarları korumanın bir aracı olarak görme eğilimlerinin olumsuzluğuna ve harekete getirdiği zararlara dikkati çekmeyi gerekli görmekteyiz.

«Partimiz Türkiye İşçi Partisi, belirtilen konulardaki kavram kargaşasının ortadan kaldırılmasını ve çarpıtmaların etkisizleştirilmesini; emperyalizme faşizme karşı mücadelenin sınıfsal ve kitlesel düzeyde geliştirilmesi, iş ve eylem birliğinin sağlanması ve örgütlenmesi için çalışmanın **ayrılmaz bir parçası** saymakta, bunu mücadelenin başarıya ulaştırılmasında önemli unsurlardan biri olarak görmektedir.»

Bugün Türkiye'de hayati önem taşıyan sorunlar, tam da en çok kavram kargaşasının hüküm sürdüğü, işçi sınıfı politik hareketinin tekleşmesi, işçi sınıfının sendikal ve politik düzeyde birliğinin sağlanması faşizme ve emperyalizme karşı iş ve eylem birliğinin oluşturulması sorunlarıdır. Ama bu sorunların aşılması TİP MYK mektubunda da belirtildiği gibi, bu konuda yaratılan kavram kargaşalığının aşılmasına sıkı sıkıya bağlı görünmektedir.

Türkiye İşçi Partisi ile Türkiye Sosyalist İşçi Partisi arasında yapılan birleşme görüşmeleri, sonucuna yaklaşmışken yani birleşmenin nesnel ve özel koşulları düzeyinde oldukça mesafe alınmışken, TSİP'in, kısaca 'kısa dönemli çıkarlara yönelik politik manevra' diye nitelenebilecek yeni bir takım koşullar öne sürmesi sonucunda kesilmişti. Ancak bu 'ön koşullar'ın bir manevra olmasının ötesinde, bazı çarpıtmalara, kavram kargaşılığına dayalı bir takım gerekçeleri de vardı. TSİP, birleşmeden önce bazı konularda iş ve eylem birliği yapılmasını önkoşul olarak ileri sürerken hangi mantığa dayanıyordu? Bir tek örgüt halinde birleşebilecek kadar ileri adımlar atılmışken, daha geri düzeyde sayılabilecek bir takım 'iş birliği' önerilerinin getirilmesinin ardında yatan çarpıtma neydi? Bu önkoşulun bir politik manevra olması gerçeğini bir an bile gözden ırak tutmaksızın bu manevraya gerekçe yapılan temel çarpıtmaların açığa çıkartılması, bugün, seçim sonrası koşullarında bir kez daha zorunlu olmaktadır.

Bilindiği gibi III. Enternasyonal 7. Kongre Raporu'nda ele alınan konulardan biri de «İşçi Sınıfının Politik Bütünlüğü» idi. Sorun raporda şöyle dile getirilmekteydi: «Proletaryanın sınıf mücadelesinin çıkarları ile proletarya devriminin başarılı olması, her ülkede bir **tek proletarya partisinin** bulunması zorunluluğunu getirmektedir.» Ve sorunun çözümü için en önemli görevin Enternasyonale bağlı partilere düştüğü özellikle vurgulanıyordu.

Rapor'da, bu birliğin, bütünleşmenin gerçekleştirilmesi de 'ilke niteliğinde olan' bazı koşullara dayandırılıyor. Dikkat edilmesi gereken nokta, söz konusu olan bütünleşmenin, ya da politik bütünlüğün bilimsel sosyalist partilerle, aslında işçi sınıfına dayalı olan, işçi sınıfı hareketinden bir sapma niteliği taşıyan sosyal-demokrat partilerin birleşmesi özel noktasında yoğunlaşmasıdır. Bunun önşartlarından sadece biri üzerinde duracağız. Rapor, bu partilerin birleşmesi için öne sürdüğü koşullardan birini şöyle formüle ediyor: «Hareket birliğinin önceden gerçekleştirilmesi şartıyla.» (Bu nokta önemli. Bunun gerekliliği de Rapor'da şöyle kaleme alınmış:

«Hareket birliğinin önceden saptanmasının niçin politik bütünlüğün önkoşulu olması gerekir?

«Çünkü sermaye ve faşizm saldırısının defedilmesini sağlayacak hareket birliği; işçi çoğunluğu, kapitalizmin devrilmesi konusundaki genel politik program üzerinde henüz birleşmeden önce mümkün ve zorunludur; proletarya mücadelesinin temel yol ve amaçları konusunda görüş birliğinin hazırlanması ise -ki bu birlik olmazsa partilerin birleşmesi mümkün değildir- çok ya da az süren bir zamanı gerektirir. Çünkü görüş birliği ancak bugün sınıf düşmanına karşı ortak mücadelede en iyi hazırlanabilir. Birleşik cephe yerine derhal birleşme önermek, atı arabanın arkasına koşmak ve arabanın ileri gideceğini sanmak demektir. Ancak politik bütünlük sorunu bizim için, bir çok sosyal-demokrat liderler gibi,

bir manevra olmadığından dolayıdır ki, politik birlik mücadelesinde en önemli aşamalardan biri olan hareket birliğinin gerçekleştirilmesini ısrarla istiyoruz.» (Dimitrov-Seçme Eserler cilt 1 s. 267)

III. Enternasyonal 7. Kongre Raporu, yukarıdaki biçimde bir önkoşul olarak öne sürdüğü 'hareket birliği'-ni, dediğimiz gibi, diğer birçok koşullar arasında ve özellikle sosyal-demokrat partilere öneriyor. Bu nokta çok önemli. Çünkü TSİP, aynı şeyi Türkiye'de sosyalist hareketin birliği için bir önkoşul olarak görmektedir.

Oysa biz TSİP'i bir sosyal-demokrat parti değil, bilimsel sosyalist platformda bir parti olarak görmüştük ve bu nedenle birlik görüşmeleri yapılmasında bir sakınca görmemiştik.

Türkiye sosyalist hareketinin tekleşmesi sorunu, çok önemli ve o ölçüde de ciddi bir sorun. Ciddi sorunlar ciddi yaklaşımları gerektirir. Ciddi önerileri, çözüm önerilerini gerektirir. Bu öneriler yapılırken elbette ki sınıf mücadelesinin somut deneylerinin sunduğu zengin olanaklardan da yararlanmak gerekir. Ama faydacılığa, tahrifatçılığa düşmeden. Her olayı kendi somutunda değerlendirmek gerektiği temel ilkesinden hiç ödün vermeden.

Bilimsel yaklaşım, bilimin gösterdiği yaklaşımları alıp kendi keyfince, ya da o anki çıkarlarına uygun olarak kullanmak değildir. Belki de, Türkiye'de sosyalist hareketin hâlâ yapması gereken en önemli işlerden biri, bunu kafalara iyice yerleştirmek olacak. Ama bunun mutlaka yapılacağı da bilinmeli.

TSİP için böyle başlayan 'bilimsel yaklaşım' (!) ın bugüne dek gelişen seyrini de izlemek gerekir. Bu yaklaşımın ve yapılan açık tahrifatın neye yönelik olduğunu çok somut olarak gösterdiği için.

Bilindiği gibi TİP ile TSİP arasında birleşme görüşmeleri sürerken, araya 14 Ekim seçimleri sorunu girdi. Ve birlik sorunu TSİP için bir anda 'seçim işbirliği' sorunu haline dönüştü. Olumlu yönde gelişen birlik görüşmelerini sorumsuzca yarıda kesen TSİP, bir anda yeniden en 'birlikçi' görünme sevdasına kapıldı. Bunun için ortam zaten yeterince «hazır»dı. CHP'den kopan kitleler arayış içindeydiler. Oysa 'sol bölünmüştü'. Bunu, kendini en 'birlikçi' diye göstermek için TSİP elbette değerlendirmeliydi. Ve değerlendirdi. Ama önemli bir geliştirmeyle; ilkeler tamamen bir yana bırakılarak.

18 Haziran 1979 tarihli Birlik Dergisi'nde yayınlanan «1979 Seçimlerinde CHP'nin Solundaki Güçlerin Siyasal İşbirliği İçin» yazısında sorun şöyle kaleme alınıyordu: «14 Ekim seçimlerine sosyalist hareketten katılacak iki parti bulunmaktadır: TSİP ve TİP. Fakat gerek genel sosyalist hareket içindeki, gerekse tüm devrimci-demokratik mücadele saflarındaki siyasal çizgiler bu iki partiden ibaret değildir. TSİP, seçimlere parti olarak katılsın, ya da katılmasın soldaki tüm siyasal güçlerin ortak bir platformunun kurulmasını öngörmekte ve bu doğrultuda ısrarlı bir uğraş sürdürmektedir.» (Birlik, sayı 18 s. 11)

'Soldaki tüm siyasal güçler' tanımlamasının içine ise, yine kendi ifaderleri ile «CHP'nin solunda kalan-ve maoculukla işbirliği içinde olmayan-politik güçlerin» tümü, hatta herhangi bir siyasi çizgi içinde yer almayan 'tutarlı devrimci, ilerici, demokrat nitelikli' kişiler giriyordu. Bunlar seçimde bir işbirliği yapabilirler, ortak bir seçim platformu oluşturabilirlerdi. Ve tabii en önemlisi de bunun 'ısrarlı takipçisi' TSİP, bir kez daha kamuoyu önünde kendini en 'birlikçi' gösterme fırsatına kavuşmuş olurdu.

Bütün bunlar ne adına yapılıyordu? Seçimlerde kitlelere sosyalizmi bir alternatif olarak götürebilmek adına. Bunun için biraraya gelecek, bir ortak seçim platformu oluşturacak çeşitli siyasi çizgiler, kendi bağımsızlıklarını koruyarak, tertipledikleri ortak eylemlerde herbiri kendi hedeflerini kitlelere ulaştırmaya çalışarak, hatta propaganda konuşmalarında birbirine çok ters düşen görüşlerini kitlelere sırasıyla aktararak bir seçim işbirliğini gerçekleştirmiş olacaklardı. Ve bunun adı da kitlelere 'solun' birleşmiş olduğunu göstermek, «sosyalizmi tek alternatif olarak çıkarmak» olarak konabiliyordu. İşte eylem birliği, ya da işbirliği konusunda yaratılan kafa karışıklığının vardığı nokta bu oldu. Gerisini hep birlikte izledik. TSİP, burjuva demokratlarının, bir takım sözde aydınların gözünde kendini bir kez daha 'birlikçi' olarak tescil ettirme olanağına kavuşur gözüktü. Birtakım «seçim işbirlikleri» yapıldı. «Ortak adaylar» gösterildi. «Ortak eylemler» düzenlendi. Seçim sonuçları ortada. Acaba TSİP yöneticileri aldıkları oyların kaçta kaçının özel olarak partilerine ya da partilerinin şu ya da bu mücadele hedefine verildiğini söyleyebilir?

Diğer yandan, sözde «kalıcı ve ileriye dönük işbirlikleri», seçimlerden sonra sağlıksız bir tartışma haline dönüştü. Oyların kime ait olduğu gibi bir bakıma anlamsız ve gerçekte hiç bir olumlu adımın atılmadığını gösteren tartışmalara. Bu sonuç kaçınılmazdı. Birliğin özünü bir türlü kavramayanların, bütün 'ilke' lafazanlıklarına rağmen ilkeleri devamlı olarak bir yana bırakanların varacakları başka bir yer olamazdı. Bundan sonra da aynı tutum devam ettikçe olası değildir.

Bütün bunlar yalnızca bir tek şeyin göstergesi olabilir; içtensizliğin. TSİP'in bugüne kadar birlik konusunda içten davranmadığının, konuyu sürekli kendi grupsal çıkarları için bir malzeme halinde kullanma eğiliminde olduğunun. Ve de en önemlisi ilkesizliğin. Bunlar aşılmadıkça, birlik konusunda adım atmak ise olanaksız.

Ama bunlar aşılacak. Aşılmak zorunda. Umulur ki, seçim sonuçları ve seçimlerden sonraki tartışmaların ortaya koyduğu somut durum, daha önceki düşünce ve davranışları bir eleştiri süzgecinden geçirip yeniden değerlendirme olanağını verir ve bugünkü durumu aşmaya yardımcı olur.

çalışma ekipleri, parti yapısının temel taşlarıdır.

Emperyalizmin Barış Korkusu ve Tezgâhlanan Yeni Oyunlar

NATO'nun savunma ve dışişleri bakanlarının Aralık ayında Brüksel'de yapacakları toplantı ABD ve Avrupalı müttefikleri arasında yeni bir hesaplaşmaya sahne olacak. Gündemdeki en önemli konu ABD'nin yapacağı orta menzilli füzelerin Avrupa ülkelerine yerleştirilip yerleştirilmemesi. Bu füzeler Avrupa ülkelerinden Sovyetler Birliği'ni ateş altında tutacak nitelikte. Füzeleri yapan ABD firması Aralık toplantısında alınacak kararları merakla beklerken, konu özellikle Federal Almanya'da büyük tartışmalara yol açıyor. Şimdiye kadar Avrupa'da ABD'nin en sadık müttefiki olarak ortaya çıkan Federal Almanya, 1980 genel seçimlerini etkileyecek roketler konusunda birtakım kuşkuları daha şimdiden dile getirmeye başladı. Şansölye Schmidt'in Sosyal Demokrat Partisinin sol kanadı, NATO'nun diğer Avrupalı müttefikleri ile birlikte, orta menzilli füzelerin Orta Avrupa'ya yerleştirilmesine karşı çıkıyor. Buna karşılık ABD, Sovyetlerle yürütülen silahsızlanma görüşmelerinde sağlanacak başarıyı ancak Orta Avrupa'nın silahlandırılmasına bağlıyor. Schmidt ise minareye kılıfı hemen hazırlayıp, Amerikan füzelerinin Avrupa'ya yerleştirilmesine izin verebileceğini açıkladı. Ancak bunun için Schmidt'in ileri sürdüğü iki koşul var. Federal Almanya'nın bu tür davranışının tüm diğer NATO müttefiklerince desteklenmesi ve Amerikan füzelerinin Federal Almanya dışında nükleer güce sahip olmayan bir başka NATO ülkesinin topraklarına daha yerleştirilmesi. Bu ülkenin hangisi olacağı Aralık ayındaki toplantıda kararlaştırılacak. Ancak NATO müttefikleri arasında teslimiyetçi politikasıyla Türkiye'nin Aralık toplantısında ABD'nin yeni dayatmalarına hedef olacağını kestirmek pek güç değil. Böylece Amerikan emperyalizmi bir taşla iki kuş vurmuş olacak. Hem bir süreden beri Türkiye ile sosyalist ülkeler arasında gelişen ilişkileri önleyecek, hem de sadık müttefiki Schmidt'in koşulunu yerine getirecek.

Amerikan emperyalizminin Batı Avrupalı müttefiklerine ilişkin hesapları böyle. Amerikan emperyalizminin hesapları bununla da kalmıyor. Eylül ayı içinde ABD Savunma Bakanı Harold Brown'un Pekin'e yaptığı ani gezi de emperyalizmin, gerginlikleri sürekli artırma politikasının bir bölümünü oluşturdu. Brown'un bu gezisinde Çin silahlı kuvvetlerinin nasıl modernleştirileceği üzerinde duruldu. Şimdilik Çin'in savunma harcamalarının bütçesinin dörtte birine çıkarılması ile yetinildi. Çin'in Amerikalı silah tacirleri için çok çekici bir pazar olduğu açık. Bu olanağı sonuna kadar kullanmak isteyen ABD yönetimi, Başkan Yardımcısı Walter Mondale'in ağzından Pekin'de Ağustos ayında Çin'in savunmasının «bir Amerikan meselesi» olduğunu açıkladı.

Amerikan emperyalizminin hesapları böyleyken, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri Leonid I. Brejnev, Berlin'de yaptığı konuşmada, Avrupa'daki sosyalist ülkelerin topraklarında nükleer füze bulundurmadıklarını, üstelik Orta Avrupa'daki Sovyet askeri gücünü, tek taraflı olarak 20.000 asker ve 1.000 tank azaltma kararını aldıklarını açıkladı.

Brejnev, «Sovyetler Birliği Savunma Konseyi'nin Başkanı olarak kesinlikle söyleyebilirim ki, son on yıl içinde Sovyetler Birliği'nin Avrupa kıtasındaki bölgelerinde nükleer silah taşıyıcılarına bir roket, bir uçak bile eklemedik. Ayrıca Sovyetler Birliği'nin batı bölgelerinde bulunan orta menzilli roketleri bugünkü düzeylerinden daha aşağıya düşürmeye de hazırız.» dedi.

Brejnev'in konuşmasından hemen sonra Demokratik Alman Cumhuriyeti diplomatları, Devlet Başkanı Erich Honecker'in bu yıl, Federal Alman Şansölyesi Helmut Schmidt ile yapacağı görüşmede gündeme iki Almanya'nın karşılıklı olarak silahsızlanması konusunun da alınmasını istediğini bildirdiler. Ancak, Schmidt'in NATO'nun Aralık ayı toplantısından önce Honecker ile buluşmayacağı da biliniyor. Bunun nedeni Schmidt'in, NATO toplantısında alınan kararların ışığında Honecker ile görüşmek istemesi.

Çünkü dünya sosyalist sisteminin sürdürdüğü barış politikası karşısında NATO'cular yeni yeni bahaneler icat etmek zorundalar. Dünya sosyalist sisteminin son barış önerileri, emperyalist bloku yeni bir açmazın içine sürükledi. Bu barış önerilerinin de Aralık ayı toplantısında ele alınacağı kuşkusuz. Ancak ne olursa olsun, emperyalist blok sürdürdüğü gerginlik politikasından vazgeçmeyecek. Çünkü bu politika, sistemin vazgeçilmez bir öğesi.

1976 seçim kampanyasında ABD'nin savunma harcamalarını yılda 5 ilâ 7 milyar dolar kısacağını ilan eden Carter, tam aksine bu harcamaları yılda 8 ilâ 10 milyar dolar artırmak zorunda kaldı. 1980 mali yılı için ABD'nin doğrudan savunma harcamalarının 141 milyar dolar olacağı tahmin ediliyor Savunma, ya da daha doğrusu silahlanmaya yönelik tüm harcamaların ise 400 milyar doları çoktan geçtiği biliniyor. ABD diplomatlarına göre bu ölçüde silahlanmaya yatırılan paraların nedeni «Sovyet tehdidi». Aslında gerçek basit. Bu para Amerikan ekonomisinin yürümesi için gerekli. Bundan dolayı 33 milyar dolarlık bir MX füzeleri projesi için Kongre ve Beyaz Saray onay veriyor. Bu pahalı oyuncak yalnızca yapımcısı sermaye çevrelerini sevindirmek için yapılacak. MX Sistemi 20 kilometrelik, yuvarlak bir pist üzerinde hareket edebilen bir füze rampası ile bu pistin çevresinde füzenin gizlenebileceği 23 kadar silodan oluşuyor. Temel düşünce füzenin hangi siloda olduğunun anlaşılamaması ve dolayısıyla tahrip edilememesi. Şimdilik ABD bu sistemden 200 tane yapacak ve Amerikan halkı bunun için silah yapımcılarına 33 milyar dolar ödeyecek. Oysa askeri uzmanlar, Amerikan stratejik füze sistemlerinden yalnızca yüzde 25'inin sabit konumlu olduğunu, geri kalan yüzde 75'in denizden ve havadan kullanıldığına işaret ederek, MX sisteminin Amerika'ya önemli bir vurucu güç üstünlüğü sağlayamayacağını söylüyorlar.

ABD Kongresi'nin geçen ay onayladığı 2.1 milyar dolarlık yeni bir nükleer uçak gemisi yapımı —bu para ABD'nin ünlü tekellerinden Teneco'ya gidecek— Lockheed'e verilen 524 milyon dolarlık 82 Trident roketi yapımı projesi de askeri gerekçelerden çok ekonomik nedenlere dayanıyor.

Bu öylesine açık ki, başta sözünü ettiğimiz NATO'nun Avrupalı müttefiklerinin topraklarına yerleştirilmesi hesaplanan orta menzilli füzelerin yapımını ABD Kongresi'nin, şimdi moda olan deyimi ile, hem SALT 2 taraftarı üyeleri, hem de SALT 2 aleyhtarı üyeleri onaylıyorlar. Yalnız onların da bir koşulları var: NATO'nun Aralık toplantısında Avrupalı müttefiklerin bu füzeleri kabul etmeleri; yani satış garantisi.

Amerikalı ekonomi profesörü Robert Carey ile yapılan ve 1961 yılının sonlarında New York Herald Tribune gazetesinde yayınlanan bir söyleşi bugün de geçerliliğini —hem de artırarak— koruyor.

Gazeteci beyaz saçlı profesöre soruyor:

«Sonsuz savunma harcamalarımıza rağmen yüzde 7'yi bulan işsizlerimizin oranını bir türlü azaltamadık, eğer birden bire barış patlak verirse halimiz ne olur?»

Prof. Carey gülerek cevap veriyor:

«Barışın patlak vermesi son derece uzak bir olasılık. Ama böyle bir şey olursa, ekonomimiz hapı yutar ve herşey gümbürtüye gider.»

Emperyalist blokun, dünya sosyalist sisteminin barış politikasından ölümden korkar gibi korkmaları işte bundan. Ama bu korkunun ecele faydası olup olmadığını tarihin durdurulamaz akışı gösterecek.

ÇARK BAŞAK / Türkiye İşçi Partisi Merkez Yayın Organı / Sahibi: Türkiye İşçi Partisi adına **Behice BORAN** / Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: **Gündüz MUTLUAY** / 15 günde bir yayınlanır / Yönetim yeri: TİP Genel Merkezi Piyerloti Caddesi 21-3 Çemberlitaş, İSTANBUL Tel. 22 86 20 / Abone: Yıllık 60 TL. Avrupa abone: 12 DM / Basıldığı Yer: **Kent Basımevi**, Cağaloğlu - İSTANBUL / Cilt: Şema Mücellithanesi / Baskı Tarihi: 10 Kasım 1979